

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 24692/2023
03.04.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић и Јасмине Симовић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Рајко Маринковић адвокат из ..., против туженог „Агро-тасо“ доо Нови Сад, чији је пуномоћник Миленко Радованов адвокат из ..., ради чинидбе, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 792/23 од 23.03.2023. године, у седници одржаној дана 03.04.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 792/23 од 23.03.2023. године и предмет **враћа** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног судау Новом Саду П 2498/2018 од 28.11.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је примарни тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да замени пољопривредну машину - трактор типа УТО604, тако што ће му предати нов трактор истог модела и уговорених карактеристика, односно трактор саобразан уговореном трактору и накнадити му трошкове парничног поступка са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је евентуални тужбени захтев којим је тужилац тражио да се раскине уговор о куповини пољопривредне машине - трактора типа УТО604 од 27.10.2016. године и обавезе тужени да врати исплаћену купопродајну цену у износу од 2.204.691,00 динара са законском затезном каматом од 27.10.2016. године до исплате, и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је други евентуални тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да о свом трошку изврши поправку трактора УТО604 који је тужилац купио од туженог 27.10.2016. године, ради отклањања свих несаобразности и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да накнади туженом трошкове парничног поступка у износу од 260.250,00 динара, а ставом петим изреке је одбијен захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка преко досуђеног па до траженог износа од 303.500,00 динара. Ставом шестим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 792/23 од 23.03.2023. године, ставом првим изреке, жалба тужиоца је делимично усвојена и делимично одбијена, и пресуда Основног суда у Новом Саду П 2498/2018 од 28.11.2022. године, у делу којим је одбијен примарни тужбени захтев и делу одлуке о трошковима поступка, преиначена тако што је обавезан тужени да замени пољопривредну машину - трактор УТО604 тако што ће тужиоцу предати нов трактор истог модела и уговорених карактеристика, односно трактор саобразан уговореном трактору и надокнадити му трошкове парничног поступка у износу од 231.250,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате, док је иста пресуда у делу којим су одбијени евентуални тужбени захтеви укинута, а у преосталом побијаном непреиначеном делу одлуке о трошковима поступка потврђена. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да накнади тужиоцу трошкове жаленог поступка у износу од 152.646,92 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијски наводи да је изрека другостепене пресуде неразумљива и противречна сама себи нису од значаја јер се њима указује на постојање битне повреде одредаба парничног поступка из тачке 12. става 2. наведеног члана, која није законски разлог за тај ванредн правни лек (члан 407. став 1. тачка 2. ЗПП). У ревизији се не наводи конкретна процесна одредба коју другостепени суд није применио или је погрешно применио и тако учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, која је утицала или могла утицати на правилност одлуке о жалби.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је 27.10.2016. године купио од туженог нови трактор - модел УТО604, тип 4x4, са одређеним карактеристикама по цени од 2.204,691,00 динар. Тужени је 25.10.2016. године извршио нулти сервис трактора. Већ након 2-3 дана након куповине тужилац је усмено рекламирао проблеме у раду трактора - недостатак снаге и немогућност убрзања. Тужени је, поводом тужиочевих рекламација, вршио поправке на купљеном трактору - штеловање дизне и пумпе високог притиска, која је претходно ремонтована; замену филтера за уље и уља у мотору; замену пумпе високог притиска; доливање одређене количине уља у предњи мост трактора, замену зупчаника и лежаја на предњем мосту трактора. Тужилац је у рекламацијама указивао на недостатак снаге трактора и немогућност убрзања, јаче загревање задњег диференцијала и појачану буку и вибрације, као и недостатак уља у мотору, али је одбио предлог туженог да доведе трактор у сервис како би се установио и решио проблем задњег диференцијала. Први захтев за замену трактора тужилац је поднео 27.04.2017. године и поновио 11.10.2017. године. Након последње поправке - замене зупчаника и лежаја на предњем мосту трактора, извршене 19.10.2017. године, тужени је обавестио тужиоца да су тим радовима по његовом мишљењу отклоњене све неправилности на предњем мосту трактора и изразио спремност да отклони још неки недостатак и продужи гаранцију. Други сервис трактора, након остварених 200 радних

сати, тужилац је обавио сам. По налазу и мишљењу вештака, тужена је отклонила већину неисправности и недостатака на трактору које је тужилац рекламирао (повећану потрошњу горива, смањену снагу трактора, буку и вибрације у предњем делу трактора), али није отклонио рекламације о појачаном грејању задњег моста трактора и с тим у вези отежаном променом степена преноса, као ни постојаћу буку у резервоару изнад задњег моста која се јавља при раду трактора.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио сва три тужбена захтева које је тужилац поставио на начин прописан чланом 197. став 2. ЗПП. По становишту тог суда, заснованом на одредбама Закона о облигационим односима о одговорности продавца за материјалне недостатке ствари и цитираних у образложењу његове пресуде, тужилац није обавестио туженог о недостацима купљеног трактора на начин прописан чланом 484. наведеног закона, већ је о учинио усменим путем и зато изгубио права из члана 488. тог закона. У писаној рекламацији од 26.04.2017. године тужилац није навео недостатке на трактору, а није прихватио предлог туженог да се трактор превезе у његов сервис, што указује на његово несавесно понашање којим туженом није омогућено да утврди и отклони квар.

Другостепени суд је, одлучујући о жалби тужиоца, преиначио првостепену пресуду у делу којим је одбијен први тужбени захтев за предају новог трактора истог модела и уговорних карактеристика, односно трактора саобразног уговореном трактору. По становишту тог суда, погрешно је примењен члан 484. Закона о облигационим односима јер из те одредбе не произилази дужност купца да писменим путем обавести продавца о материјалним недостацима купљене ствари, а одредба става 2. тог члана не искључује обавештавање продавца о недостацима ствари и усменим путем, већ само регулише ситуацију када се сматра да је обавеза обавештавања испуњена у случају да је то учињено писменим путем, а такво обавештење не стигне продавцу. С обзиром да тужени није отклонио све недостатке на трактору, тужилац је тражио предају новог трактора у смислу члана 488. став 1. тачка 1. Закона о облигационим односима, због чега накнадно одбијање предлога туженог да трактор доведе у сервис није од значаја, зато што није тражено отклањање недостатака.

Побијаном другостепеном пресудом је, након преиначења пресуде првостепеног суда и усвајања првог тужбеног захтева, пресуда нижестепеног суда укинута у делу којим је одлучено о евентуалним тужбеним захтевима.

По оцени Врховног суда, основани су наводи ревидента да је другостепени суд у овом спору погрешно применио материјално право и да зато чињенично стање није правилно утврђено.

Одредбом члана 488. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да купац који је благовремено и уредно обавестио продавца о недостатку може захтевати од продавца да недостатак уклони или да му преда другу ствар без недостатка (испуњење уговора), или захтевати снижење цене, или изјавити да раскида уговор. Из наведене одредбе произилази да постоји редослед по којем купац може остваривати своја права према продавцу ствари са материјалним недостатком. Тужилац мора претходно да тражи испуњење (оправку или замену ствари), па тек ако тај захтев не буде испуњен, може захтевати или снижење цене или изјавити да раскида уговор.

Тужилац је у овом спору поставио три тужбена захтева на начин прописан чланом 197. став 2. ЗПП (евентуална кумулација тужбених захтева). У случају ове врсте објективне кумулације тужбених захтева, парница тече по свим захтевима и суд истовремено расправља о основном и о евентуалним тужбеним захтевима. Суд је у процесноправном смислу везан редоследом одлучивања о тужбеним захтевима који је одредио тужилац, али тим редоследом није везан у погледу утврђивања чињеница, тако да пре закључења глвне расправе чињенично стање мора бити потпуно утврђено за све тужбене захтеве, осим ако се у одређеном тренутку доказног поступка не нађе да је основни тужбени захтев довољно расправљен и да су се стекли услови за усвајање тужбеног захтева.

Следствено изложеном, по налажењу ревизијског суда, првостепена пресуда није могла бити преиначена у погледу одлуке о основном тужбеном захтеву, којим је тражено испуњење уговора заменом купљеног трактора, без разматрања чињеничног стања битног за одлуку о испуњењу уговора отклањањем недостатака, који је тужилац у овом спору поставио као други евентуални захтев.

Из тог разлога, другостепена пресуда је укинута и предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење.

У поновљеном суђењу, имајући изложено у виду, другостепени суд ће оценити основаност жалбених навода тужиоца, и по службеној дужности правилност примењеног материјалног права, а затим одлучити о тужиочевој жалби.

Укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од коначног исхода спора.

Са свега наведеног, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић